Nro 86.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 26. PAŹDZIERNIKA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Londynu dnia 9. Października.

Gazeta dworſka ſobotnia zawiera co naſtępuie. J. K. Mość raczył nadać Panu *Horatio Nelson* kontr-admirałowi niebieſkiey bandery flotty krolewſkiey, i iego prawdziwym płci męſkiey potomkom, godność barona kroleſtwa W. *Brytanii*, pod tytułem barona *Nilu*, i *Burnham Thorpe* w hrabſtwie *Norfolk*.— Wielki bohater nasz morſki teraznieyszy baron *Nilu* (przez który to dodatek zwycięztwo przez niego odnieſione, zoſtanie uwiecznione w familii iego) ieſt synem predykanta i rektora w *Burnham Thorpe w Norfolk* i ieſt ſpokrewnionym z domem *Walpole*. W r. 1779. był kapitanem. Lady *Nelson* była wdowa po iednym poſſeſſorze plantacyow w *Indyach Zachodnich* i ſynowicą P. *Herbert* dawnego gubernatora w *Nevis*, gdzie też odprawił ſię akt iey ślubny z Panem *Horatio Nelson* w przytomności xiążęcia *de Clarence* syna królewſkiego.— Gdy *Nelson* przed odiazdem ſwoim na morze *ſrzodziemne* był u króla, przyiaciel ieden rzekł do niego. Lękam ſię, żebyś ſię WP. nie ſpoźnił w dopędzeniu flotty *Tulońſkiey*. Nie troszcz ſię WPan oto (odpowiedział *Nelson*) poſtanowiłem zemścić ſię za utratę ramienia moiego.— Wszyſtkie gazety prowincyonalne nie mogą doſtatecznie opisać radości, iaką po wszyſtkich miaſtach i wſiach to ſławne zwycięztwo ſprawiło. Za otwarciem parlamentu wnieſione być ma wyſtawienie monumentu w opactwie *Weſtminſter*, dla kapitana *Weſtcott* poległego w potyczce morſkiey. Są tacy, którzy utrzymuią, iż wino i świce, które w czaſie illuminacyi wyszły, więcey przynioſły dochodu ſkarbowi, niż mogł proch i ołow wydany w bitwie kosztować. Zwycięztwo to uważane tu ieſt iako ſtanowiące przyszły pokoy powszechny, a papiery nasze znacznie w gorę poszły. Pomiędzy zaiętemi liſtami od flotty *francuzkiey*, znayduie ſię liſt G. *Buonaparte* do swego brata pisany, w którym on wyſtawia położenie swoie bardzo krytyczne, gdyż armia iego oſłabiona ieſt chorobami, tudzież potrzebą zoſtawienia załogow po miaſtach, dla utrzymania kommunikacyi między *Kairem*, *Rozettą*, i *Alexandryą*.—Bejowie *Egipscy* pisali także do Sułtana, iż poty walczyć będą, dopóki wodza *francuzkiego z Egiptu* nie wypędzą. Sułtan własną ręką odpisał im, oświadczaiąc, iż zupełne zaufanie pokłada w gorliwości *Bejow*, i spodziewa ſię, iż niedozwolą tego nawet, aby *Francuzi* garść piaſku z *Egiptu* wywieść mieli.— Do *Gibraltaru* pod dniem 21. Września przybyła iuż flotta z trzema zabranemi okrętami *francuzkiemi*, reszty wkrotce ſię spodziewano. — W liście iednego officera *angielſkiego* przy uyściu *Nilu* dnia 31. Sierpnia pisanym, wyrażono ieſt, iż *Francuzi* w *Egipcie* życzą sobie iak nayprędzey do *Francyi* powrocić, znużeni uſtawnemi attakami *Arabow*, niedoſtatkiem żywności i chorobami.— *Plymouth* i inne miaſta morſkie były oświecone z powodu zwycięztwa *Nelsona*. Uderzono także we dzwony, a okręty bandery swoie schylały.—Kapitan *Trawbridge* z 6. okrętami liniowemi, port *Alexandryiſki* blokuie.—Wszyscy porucznicy na flocie *Nelsona*, zoſtali Kommendorami mianowani. *Nelson* na wsparcie wdow i ſierot poległych w bitwie maytkow, 100. gwineow dał w oſierze. Otworzona tu w tymże samym celu subſkrypcya, wynosi iuż 30,000. funtow. — Lord *St Vincent* zyſkuie 16tą część z zdobyczy zaiętey w zwycięztwie *Nelsona*. Druga 16ta część podzielona będzie między admiralow *Parker*, *Sir John Ordre*, *Curtis*, *Nelson*, i Kapitanow flotty iego. — *Pitt* otrzymuie teraz znowu przez *Nelsona* nieograniczony kredyt, zamyśla on powiększyć taxę okien, w podobnym sposobie iak taxę gruntową.— Jedno z pism naszych podaie swoie uwagi nad zwycięztwem *Nelsona*, który prędzey bylby natrafił na flottę nieprzyiacielſką, gdyby rozmaitemi fałszywie rozſianemi wieściami nie był uwiedziony. Zaſtał on flottę *francuzką* w linij uszykowaną. Trzeba było na kilka mil okrążyć iedną wyspę, żeby przypłynąć na przeciw temu ięzykowi ziemnemu, na którym twierdza *Abukir* ieſt zbudowaną. Wiatr ſłużył do zbliżenia ſię ku flocie, lecz okrążaiąc wyspę, *Culloden* uwiązł w mieliznie, i nie mogł należeć do bitwy. Trzy także tylne okręty *Nelsona* były nikczemne i zwolna płynely, tak dalece, iż *Nelson* 10. tylko miał okrętow do attakowania flotty nieprzyiacielſkiey od 13. okrętow daleko mocnieyszey. Kiedy admirał *francuzki* nie mogł flotty swoiey w ſtanowiſku tak uszykować, żeby toż ſtanowiſko zupełnie było obronione, powinien był wypłynąć z nią na wysokość morza, a tym sposobem każdy z okrętow iego bylby w akcyi. Tym czasem linia iego ſtała w dyrekcyi wiatru, a *Nelson* mogł go podług upodobania z ſtrony wiatru attakować, przez co nieprzyiacielſkie okręty przy sobie ſtoiące, będąc kotwicami ſkrępowane, nie mogly dać ſobie żadney pomocy. Dla tego *Nelson* attakował iednę część linij, a potym drugą, i to ieſt co mu zwycięztwo ziednało. Gdyby *Brueys* wyszedł na otwarte morze, wiele z okrętow iego byłoby uszło, a *Nelson* nie odważyłby ſię zaraz pierwszego wieczora z 10. okrętami swemi iego attakować. Gdy eſkadra *angielſka* na dniu 1. Sierpnia przed ſtanowiſkiem ukazała ſię, wſzyſcy Kapitanowie *francuzcy* znaydowali ſię pod ów czas na kawie u admirała *Brueys*, i tak dalece sądzili niepodobieńſtwem żeby byli attakowani w mocnym położeniu swoim, iż dopiero w ten czas z okrętu admiralſkiego powrocili do swoich względnie okrętow, kiedy iuż pierwszy nasz okręt wszedł w ſtanowiſko. Z ſtrony lądu armaty okrętowe wcale nie były nabite. *Alexander* walczył z okrętem *Wschod* na wyſtrzał z piſtoletu, i kiedy ten zapalił ſię, okręt nasz zaledwie niebespieczeńſtwa uszedł, i w 4ch mieyscach ogień ſię także wszczął na nim.—Przez całą woynę będziemy teraz utrzymywać flottę na morzu *śrzodziemnym*, która wspólnie z *Roſſyiſką* i *Turecką* działać będzie. *Sidney Smith* wkrotce ſię tam ukaże.

Naypewnieysze wiadomości donoszą, iż generał insurgentow Irlandzkich *Holt* ma ieszcze 7. do 800. ludzi poczęści dezerterow z różnych regimentow milicyi. Poprzyſięgli oni prędzey umrzeć niż poddać ſię lub rozeyść, będąc pewnemi, iż pardonu nie otrzymaią.— Okoliczność ta, iż wszyscy ziednoczeni *Irlandczykowie*, którzy byli w *Paryżu*, popłyneli z flottą *Breſteńſką*, daie pewność, iż ta flotta do *Irlandyi* ieſt przeznaczoną. Nie mamy żadney wiadomości o P. *Warren*, który wyszedł na ściganie nieprzyiaciela, rownie iak o floccie *Breſteńſkiey* — Podług oſtatniego rapportu względem ſiły naszey morſkiey, mamy teraz 652. okrętow woiennych, to ieſt 143. liniowych, 22. od 50. armat, 178. fregat, 309. ſzalupow procz ſtatkow przewozowych.— Rosproszeni w *Killala* insurgenci schronili ſię w lasy. Podług liſtow z *Sligo*, pułkownik *Burke* i maior *Bellus* brat biſkupa w *Killala* zoſtali ścięci.— *Ballina* odebrane było z łatwością, do *Killala* trzeba było szturm przypuścić, w którym insurgenci do 500. ludzi ſtracili. W *Wicklow* i innych mieyscach insurgenci ciągle ieszcze okropności popełnią.— Do *Plymouth* przybyła fregata *Triton* ścigana od dwoch okrętow woiennych *Francuzkich*, zapewne od eſkadry *Breſteńſkiey* odłączonych.— Lord *Duncan* popłynął do *Texel*, a admirał *Gardner* do eſkadry kanału.— W *Dublinie* rozſiano wprawdzie pogłoſkę, iakoby admirał *Kingsmill* napotkał eſkadrę *Breſteńſką* przy *Cap Clear*, i że ze wszyſtkim rozproszył. Lecz ta wiadomość pokazała ſię zupełnie fałszywą, i chyba dla utrzymania ſpokoyności w *Irlandyi* umyślnie rozſianą była.

z Paryża dnia 9. Października.

Korweta *la Biche* która z eſkadrą *breſteńſką* od 1. liniowego okrętu i 8. fregat wypłynęła, powrocila nazad do *Quimper*. Woyſko tey eſkadry pod dowodztwem Generała *Hardy* miało wylądować w *Irlandyi*.—Inne także liſty z *Bretanij* donoszą, iż eſkadra nasza ſtanęła szczęśliwie w *Irlandyi* i 3600. ludzi na ląd wysadziła. Dziennik *Bien Informé*, do którego także *Tomasz Payne* należy, donosi tęż samą wiadomość z dodatkiem, iż znaczna liczba ziednoczonych *Irlandczykow* złączyła ſię z *Francuzami*.—Poseł *Portugalſki* wyiechał do *Madrytu*. Jeżeli otrzyma obszernieysze pełnomocnictwo, na ów czas negocyacya może ſię rozpocząć za pośrzednictwem dworu *Hiszpańſkiego*. Lecz kto wie, czy potyczka pod *Alexandryą* nie zrobiła iuż wpływu i na gabinet *Lizbońſki*.— Od dnia 22. Września *Breſt* ogłoszony ieſt w ſtanie oblężenia. Vice-Admirał *Morard de Galles* przybył tam teraz, i nowa eſkadra ieſt tam iuż gotowa do wypłynienia z woyſkiem, za naypierwszym wiatrem pomyślnym.— G. *Joubert* zawczoray przybył tu z *Moguncyi*.— *Fouche z Nantes* wybiera ſię iuż w podroż do *Medyolanu* dla zaſtąpienia Ob: *Trouvé* w doſtoyności poſła Rzpltey. Jeſt on z liczby naygorliwszych Republikanow.— Exminiſter morſki *Pleville le Pelley* wyieżdża dziś do *Korfu*, dla urządzenia tamteyszey marynarki, i poſtawienia w ſtanie obrony dawnych wysp *Weneckich*.— Potwierdza ſię, iż wyszła z *Tulonu* eſkadra, nazad tam powrociła.—Pogłoſka potrzebuiąca potwierdzenia rozchodzi ſię, iż *Anglia* wielkie ſubſidya płaci *Moſkwie*.—Ambaſ: *Turecki*, o którym donoszono iakoby był aresztowanym i do *Temple* zaprowadzonym, znayduie ſię ſpokoyny w ſwoim pałacu. Od kilku dni zatrudnia iednego z malarzow robieniem ſwego portretu.— Ob: *Sicard* nauczyciel głuchych i niemych, który dnia 5. Września ſkazany był na deportacyą, za podpisanie znieſionego Dziennika, odwołuie ſię dziś w wielu pismach przeciwko ſwoiemu wyrokowi.— Muzeum Centralne kunsztow poſiada ſztychowaną blachę planu *Paryża* za Karola IX. Znayduią ſię w nim wszyſtkie tamtego czasu pamiątki, a porownywaiąc ten dawny plan do teraźnieyszego planu *Paryża*, można ſądzić o iego wzroście do teraźnieyszego czasu.— W dziennikach naszych wyczytuiemy naſtępuiące zdarzenie, które powinno wzbudzić głęboką odrazę przeciwko teraźnieyszemu zwyczaiowi zaſkarżań. Pewny szanowny lecz łatwowierny ſtarzec nazwiſkiem *Bourgeois*, miał proceſs z iednym negocyantem. Rozdrażniony niepomyślnym ſwoiey ſprawy obrotem, opowiadał swoie nieukontentowanie przed iednym znaiomym, który mu doradził, ażeby podpiſał oſkarżenie przeciwko negocyantowi udaiąc go za emigran-

ta. Czegoż niepotrafi gniew i zemſta, ſgdy przywiodła tak dobrego ſtarca do podpisania tego wyroku śmierci... Ale wkrotce *Bourgeois* przerażony okropnością ſwego poſtępku, ktorego iuż nie można było odwołać, dręczony zgryzotami, odrzucony od wszelkiego ſpołeczeńſtwa, zadaie ſobie smierć, napisawszy wprzod do wszyſtkich ſwoich znaiomych, prosząc ich, ażeby mu nieodmawiali politowania i żalu na ktore zasługuią iego zgryzoty.— *Redaktor* dzisieyszey zawiera mocne wyrzuty przeciwko dworowi *Neapolitańſkiemu* i iego przygotowaniom woiennym; donosi mu, iż zginie ieżeli rychły pokoy lądowy nie będzie dla niego puklerzem przeciwko zemście Rzpltey.— Trybunał kaſſacyiny zniosł wyrok Trybunału kryminalnego Departamentu *l'Eure*, ſkazuiący na 20letnie więzy Ob: Jakuba Dyonizego *Legrand* mieszkańca z *Equemonville* w tymże Departamencie. Ten młody Obywatel mianowany kapitanem gwardyi Narodowey w ſwoim okręgu na obronę wſiow od naiazdow łotrowſkich, odprawuiąc patrol w nocney porze, poſłyszał iadącego konno człowieka, woła po trzy razy *kto idzie*; Nieznaiomy nieprzeſtaie ſię zbliżać; nakoniec *Legrand* woła *odpowidz, albo cię zabiię*. Jezdziec wyciąga rękę, iak gdyby chciał powiedzieć *zatrzymay ſię*. *Legrand* mniemaiąc, iż wymierza do niego piſtolet, ſtrzela, zabiia i poznaie ſwoiego przyiaciela. Przeięty rospaczą, bieży donieść o tym urzędnikowi policyi. Czynią mu iego proceſs, i ſkazuią na 20letnie więzy. Ten to ieſt wyrok ktory Trybunał kaſſacyiny zniszczył, z przyczyny, iż zaboyſtwo nie było rozmyślne.— Do *Turynu* ściąga coraz więcey woyſk *Piemonckich* dla utrzymania ſpokoyności. Inni utrzymuią, iz te woyſka przeznaczone są owszem na *contingens*, ktore *Sardynia* w przypadku nowey woyny doſtawić muſi dla *Francyi*. Ten contingens ma wynosić do 10. lub 15,000. ludzi, a General *Menard* ma zlecenie od rządu *Francuzkiego* domagania ſię o ten *contingens*. Ob. *Aymar* iedzie także do *Turynu*, dla zrobienia tym ściśleyszego związku z *Sardynią*.— G. *Humbert* pisał do Dyrektoryatu z *Ligthfield* pod d. 18. Września co naſtępuie „ Otrzymawszy naywiększe korzyści i nadawszy zwycięzkiemu orężowi *Francuzkiemu* doſtateczną ſławę, muſiałem nakoniec uledz przemagaiącey ſile lorda *Cornwallis* z 30,000. ludzi złożoney; zoſtaię więźniem woiennym na ſłowo honoru.— Rozmaite pogłoſki donoſiły nam o insurrekcyi w *Malcie*: To pewna, iż w parafii *St. Polza* mordowano 13. *Francuzow* i banderę *Neapolitańſką* zatknięto. Spokoyność iednak przywrocona zoſtała, za ktorą wszelako zaręczyć nie można, w przypadku gdyby ſiła nieprzyiacielſka pod wyspą ukazać ſię miała. Żywność w *Malcie* nie muſi być zbytnią, iak ſię to okazuie z proklamacyi wydaney przez kommiſſarza morſkiego w *Marsylij*, ktory procz dobrey zapłaty za przyſtawienie zboża do tey wyspy, zaręcza ieszcze nadgrodę za łaszt zboża, cetnar mięsa i beczkę wina doſtarczanego *Malcie*.— W *Rzymie* aresztowano niedawno iednego xiędza, ktory rozgłaszał, iż krol *Neapolitańſki* wkrotce przybędzie dla oswobodzenia *Rzymu*. Miniſter *Angielſki* w *Neapolu Hamilton*, miał iuz ułożyć z dworem tamteyszym środki, ktore w przypadku nowey woyny z *Francyą* użyte być maią przeciw wyspom *Francuzkim* dawniey *Weneckim*. Wiadomość, iakoby krol *Neapolitańſki* wyniosł wiele ſkarbow ſwoich do *Tryeſtu* podlega ieszcze wątpliwości.— W *Rzymie* aresztowano bywszego xięcia *Borghese*, i do zamku *S. Anioła* zaprowadzono. Zarzucaią mu, iż był w porozumieniu z krolem *Neapolitańſkim*.— W południowey *Francyi* schwytano ſzefa tamteyszych rozboynikow, ktory ſię krolem z *Bezançon* mianował.— Nikt sobie tyle nie życzy nowego podatku na ſol, iak *Beaumarchais*, ktory ma 3. wielkie magazyny ſoli w *Paryżu*, dawniey tanio zakupioney, a ktorą za podwyższeniem ceny, zyſkownie ſprzedać może.— General *Kilmaine* ogłosił w ſtanie oblężenia *Havre*, i inne porty zagrożone od *Anglikow*.— *Dziſieyszy Przyiaciel Praw* twierdzi, iż dawny W. Miſtrz *Malty*, zalecił kawalerom *Maltańſkim*, aby 10tą część dochodow ſwoich odsyłali do teraznieyszey rezydencyi iego w *Tryeście*.— Tenże sam dziennik głosi, iż admirał *Nelson* dniem przed potyczką pod *Abukir*, zaiął ieden okręt *Grecki* napełniony palnemi materyałami, a ktory osadziwszy 10. *Anglikami* w suknie *Greckie* przebranemi, wyſłał ku okrętowi naszemu *Wschod*, i ci go zapalili.— Ciało nasze prawodawcze zatrudnia ſię teraz ciągle interessami ſkarbowemi, i środkami do zaſtąpienia niezmiernych potrzeb kraiu: Między innemi ieſt także proiekt sprzedania iedney części lasow narodowych z 1000. morgow ſkładaiący ſię, a reszty zaaredowania.— W poselſtwie Dyrektoryatu względem intereſſow ſkarbowych wyrażono ieſt między innemi. Stan ſkarbu publicznego, Obywatele Prawodawcy, wymaga tym prędszego zaſtanowienia waszego, że zwłoka iakiey wymagaią podatki uboczne, przyprawia ſkarb o znaczną codzień ſtratę. Własnie w tym momencie, kiedy to poselſtwo ieſt wam przyſłane, przeszło 3 milliony ſzkoduiemy. W teraźnieyszym ſtanie znayduie ſię deficit 114. millionow, ktore ieżeli zaſtąpione nie będzie, Skarb Rzpltey zagrożony ieſt upadkiem, i wszyſtkie środki oszczędności na nic ſię nie przydadzą. Była nadzieia powrotu kredytu publicznego, lecz temu zbywa na iedyney podporze, to ieſt na bilanſie między przychodami i wydatkami. Tym ſię więc zatrudniaycie teraz Obywatele Reprezentanci.— Zawczoray iednak Ob. *Deſtrem* imieniem kommiſſyi ſkarbowey złożył zaspakaiaiący rapport. Brakowało tylko 50. millionow do uchwalonych 600. millionow. Przez przedaż podatku gruntowego, deficit ten umnieyszył ſię do 32. millionow, ktore łatwo zaſtąpione być mogą bez nakładania podatku na sol.— Między *Paryżem i Rzymem* kuryerowie bezprzeſtannie biegaią. Trzeba mniemać, iż to ſię ściąga do interessow z *Neapolem*. Publiczność o niczym nie wie, dla tego miał przyczynę Ob. *Mangourit* iż w czaſie obchodzoney uroczyſtości nowego roku w domu Ob. *Serbelloni* w *Medyolanie*, ſpełniał zdrowie *Niech żyie nasz Dyrektoryat i iego taiemnica*.—Rzecz dziwna, iż w prawodawſtwie *Helweckim* wyznaczona także ieſt kommissya w celu roztrząśnienia kweſtyi, czyliby nie było pożyteczną rzeczą zmnieyszyć liczbę reprezentantow. We wszyſtkich nowych Rzpltych tenże sam widzieć ſię daie proiekt.— Miniſter nasz wewnętrzny *François de Neufchateau* uformował teraz przy sobie radę edukacyi publiczney, złożoną z OOb *Daunou, Garat, Breton*, i *Jacquemont* do moralności i polityki; OOb. *Paliſſot* i *Domergue* do poezyi i literatury, OOb. *Lagrange* i *Darcet* do matematyki. Słychać, iż inni także miniſtrowie w rozmaitych wydziałach swoich podobnież uformuią rady, dla użycia myśli wielu osob światłych.— Zawczoray inſtytut narodowy miał sessyą publiczną, na ktorey rozdane zoſtały nadgrody rozmaitym dziełom przysądzone. Pięciu młodych artyſtow, ktorzy otrzymali nadgrody w malarſtwie, rzeźbie i budownictwie, maią być wysłani do *Rzymu*, aby tam kosztem Rzpltey ćwiczyli ſię daley w sztuce swoiey. Sławny *Bougainville* miał potym mowę, w ktorey oddawał pochwały marynarzom naszym w potyczce pod *Abukir*.— Ob. *Camus* archiwiſta ciała prawodawczego, wydał teraz etat ludności Rzpltey, wynoszącey 33. millionow, licząc w to kraie przyłączone i wyspy na morzu środziemnym.— Legiony cudzoziemſkie żądały uwolnienia ze ſłużby *Francuzkiey* znayduiących ſię cudzoziemcow, przez co legiony te do 1000. głow wzmocnioneby zoſtały.— W przeszłym roku wydane były dyplomata na wynalazki naſtępuiące, Dla Ob. *Bardel* za wynaleziona materyą tkaną z włosow końſkich, i pewnych roślin. Dla Ob. *Chanavard w Lugdunie* za zrobiony papier przezroczyſty na wzor muślinu. Dla OOb, *Argand i Montgolfier* za wynalazek machiny nazwaney *bykiem hydraulicznym* do ſkrapiania pol i łąk wodą. Dla OOb. *Herhan, Didot, i Gatteaux*, za wynalazek drukowania charakterem nieſkładanym. Dla Ob. *Foulton* za wynalezienie syſtematu spławnych kanałow. Dla Ob. *Breguet* za wynalazki w zegarmiſtrzoſtwie. Dla braci *Erard w Paryżu* za wydoſkonalenie arfy. Dla OOb. *William* i *Robinson*, za ſprowadzenie machiny do przędzy lnu. W *Matematyce* i *Fizyce* sędziowie inſtytutu narodowego przyznali nadgrodę naſtępuiącym dziełom. *Traktat o rachunku rożnicowym i całkowym*, przez *Lacroix*. *Traktat o oporze bryłow* przez *Girard*. *Noſografia filozoficzna* przez *Pinel*. *Podroże do Pireneow*, przez *Paſumot*. *Traktat o blechu płocien*, przez *Pajot Descharmes*. Oſtatnie dwa tomy *Podroży do Alpow*, przez *Sauſſure*. W Tragedyach dwie pozyſkały zaletę: *Agamemnon* przez *Merciera*, i *Mariusz w Minturnie*, przez *Arnaud*.

Dyrektoryat Wykon: przez wzgląd na małą ludność departamentu *Maine i Loire*, (*Wandei*) z ſkutkow domowey woyny pochodzącą, uwolnił rekwizycyoniſtow i zapisanych obywatelow od ściſłego dopełniania obowiązku w zciąganiu ſię do woyſka. Z tego powodu Prawo nakazuiące zaciąg 200. tyſięcy obywatelow nie ſtosuie ſię do mieszkańcow departamentu *Maine* i *Loire*.—Trybunał kaſſacyiny potwierdził dnia dziſieyszego wyrok Trybunału kryminalnego departamentu *la Marne*, ktory wſkazuie nieiakiego *Terribilini*, należącego w armij *Włoſkiey* do furażow, a potym iako zaſtępcę kommiſſarza woiennego, na czteroletnie więzy, iż za pomocą podpisow Dyrektora *Barras*, wyłudził 3000. liwrow od poborcy departamentu *la Meuse*, przez ktory obieżdżał iako mniemany taiemny agent Dyrektoryatu. Procz tego używał on wiele innych pism fałszywych z podpisem *Barrasa*, dla otrzymania awansow i znaczenia. —*Mercier* ktorego niespracowane pioro użyte było we wszyſtkich prawie materyach moralnych, oraz kunsztow i literatury, pisze teraz przeciwko pierścieniom, dyamentom, białym chuſtkom, zapachom, przeciwko miłym i żywym muzyki tonom; mowi iż przenosi muzykę charakteryſtyczną. „O dzwięki! (wyraża) o tłumne nocne głosy, gdzie ſzumiące wiatry gadaią i wołaią! o pioruny *Alpow*! o katarakty! wy to ieſteście muzyką." Każdy ma ſwoie upodobanie, lecz to ieſt przynaymniey cechą dziwactwa.— Jeden z dziennikow naszych naſtępuiące czyni uwagi: „Czyież imie ſławnieysze być mogło w ciągu woyny wolności *amerykańſkiey*, nad imie *Washingtona*. Ktoż nie dziwił ſię nad ſkromnością tego bohatera zamieniaiącego oręż woienny na pług rolniczy, i tym więcey iednaiącego ſławy, im bardziey przed nią ſię chronił. Ktoż ſię mogł spodziewać, aby ten mąż powſtawał teraz przeciw temu ludowi, obok ktorego za niepodległość oyczyzny swoiey walczył. Wszakże domniemywać ſię trzeba, iż *Ameryka* dla tego na teraźnieyszy teatr woyny wychodzi, aby miała także wpływ swoy do ſkładu intereſſow mocarſtw *Europeyſkich*; i ażeby uważana dotąd tylko za zbiór kupcow, weszła w rząd mocarſtw znaczących.

Jeden z naszych przez poł urzędowych dziennikow wyraża: ieſteśmy uwiadomieni, mowi reprezentant *Rabaud* w ſwoim nowym dzienniku, iż intryganci rozsypani w tym mieście, z zwyczayną sobie przewrotnością, korzyſtaią z pierwszey porażki, ktorąśmy od początku woyny wolności ponieśli, na zaſtraszenie obywatelow, zapalenie umysłow, i pomnożenie liczby nieżyczliwych. Podług nich uszczerbek naszey flotty w ſtanowiſku *Alexandryiſkim* ieſt nienadgrodzonym; armia *Buonaparty* i garnizon *Maltańſki* ſą samym sobie zoſtawione, i w niesposobności dania odporu złączonym ſiłom *Anglij*, *Roſſyi*, i *Porty*. Podług nich nie mamy nawet na ſrzodziemnym morzu okrętu, ktoryby można pod żagle wyprawić. Naywięcey zasadzaią ſię na ſtracie poniesioney w *Irlandyi*, na nowey koalicyi, na ogromnych przygotowaniach *Roſſyi i Auſtryi*, i na ſtrasznych uzbraianiach krola *Neapolitańſkiego*.— Niektore nasze dzienniki ſkładaią teraz nieiaką partyą oppozycyi wyſtawiaiąc wszyſtkie okoliczności w fałszywey poſtaci. Lecz lud *Francuzki* tak teraz czuie potrzebę spoczynku, takie obrzydzenie ku wichrzycielom, ktorzy go tak częſto

ewodzili, i taka iest nakoniec energia Dyrektoryatu i szczęśliwa pomiędzy iego członkami iedność, iż w tym samym momencie gdy zechce, ta oppozycya zaraz tak boiazliwa, lecz codziennie śmielsza, zostanie wstrzymaną i potlumioną.

Dnia wczorayszego policya kazała opasać Teatr *Vaudeville*, gdzie przeszło 300. osob zostało przytrzymanemi. W tey liczbie znaydowali się zbiegli przed rekwizycyą i włoczęgi. Będąc do kancellaryi centralney prowadzonemi, sto z nich wymkneło się z straży i uciekło.—Dyrektoryat Wykonawczy z powodu dzisieyszego dziennika *Propagateur*; Zważywszy, iż dzienniki rownie iak tenże *Propagateur*, donoszą prawdziwym lub zmyślonym sposobem, o obrotach okrętow woiennych, konwoiow Rzeczypospolitey, woysk lądowych i morskich, i donoszą, bądź o przygotowaniach woiennych czyniących się w portach, przy brzegach, lub iakichkolwiek mieyscach; bądź o rozmaitych operacyach woiennych lub marynarskich, ieszcze niedopełnionych, obudzaią uwagę nieprzyiaciela, ściągaią iego siły, i zdradzaią interessa, które przez rostropność i miłość oyczyzny, powinnyby być troskliwie od wszystkich szczerych przyiacioł Rzpltey szanowanemi. Na mocy artykułu 35. prawa 19. fructidor, roku 5. i 9. fructidor r 6. stanowi. 1. dziennik pod tytułem *le Propagateur* iest zakazany. 2. Drukarnia iego zostanie zapieczętowaną. — Dyrektoryat pragnie utrzymania pokoiu z *Austryą*, i pomimo innych drog, porozumiewa się ieszcze z dworem *Wiedeńskim* przez posła swego w *Berlinie*.

Dziennik urzędowy zawiera następuiący list z *Cap Français*, do iednego Reprezentanta Ludu pod datą 20. *Floreal*. „Korzystam z wyiazdu iednego *Amerykanina* z tego stanowiska, ażeby ci donieść, iż trzy fregaty wyszłe z *Brest*, przybyły tu szczęśliwie.— Generał *Hedouwille* był tu przyimowany przy huku armat, i z ukontentowaniem ludu. Poprzedziła go iego sława i cnoty, które przy iego wielkich pracach i przywiązaniu do Generała *Toussaint-Louverture*, czynią nayszczęśliwsze dla spokoyności publiczney nadzieie. Dowiesz się z ukontentowaniem, iż tegoż dnia *Anglicy* przymuszeni byli wynieść się z *St Marc*, *l'Arcahaye*, i z *Portu Republikanskiego*; Bandera Republikantska na tey całey przestrzeni powiewa. Spodziewamy się, iż wkrotce wyidą z *Molé* i *Jérémie*. Widziałem z żalem ruinę naszego kraiu. Potrzeba będzie całey roztropności i przymiotow cnotliwego polskromiciela *Wandei*, dla odwiklania interessow administracyi, wprowadzenia porządku, i przywrocenia zagubioney ufności. Skarb w niedostatku, magazyny prożne, woysko i urzędnicy cywilni niepłatni, wszystko nayszumnieyszy dla nowo przybyłych wystawiało widok, lecz odeyście nieprzyiacioł przyspieszy dzielne konstytucyi wpływy. Mamy teraz nadzieię, iż wszystko dążyć będzie do ulepszenia.— Pomimo wszystkich klęsk, woyny, pożogi, głodu, i przeszkod, miasto *Cap* iest iuż więcey iak na puł odnowione, plantacye idą pomyślnie; tego-roczne płody w dwoynasob będą większe od przeszłych. Można dzień i noc bespiecznie odprawiać podroże. Obywatele *Raimond*. *Perrodin* i *Deville*, mianowani są za deputowanych do ciała prawodawczego.

Przyiaciele ludzkości przenoszą zawsze nad huczną sławę oręża, i ciche szepty intrygow dyplomatycznych, te wielkie i dobroczynne przedsiewzięcia, przez które nowa kommunikacya między rozmaitemi narodami bywa otwierana, a odległe od siebie morza potrzebnemi spoione bywaią kanałami. Takie przedsiewzięcia nadaią znamie prawdziwey sławy wiekowi, w ktorym dokonane bywaią, i są godne wielkiego człowieka, lub wielkiego narodu, który ie do skutku przywodzi. W rzędzie tych, liczyć można proiekt zawarty w artykule 6. traktatu *Helwecyi z Francyą*, a który iest następuiący. „ Dla nadania zylkownego rozszerzenia żegludze obu Rzpltych, każda z nich na własnym gruncie przedsiewezmie prace dla zrobienia kommunikacyi między ieziorem *Genewskim* i *Renem*, tudzież od *Genewy* aż do części spławney *Rodanu*. „ Co za myśl wielka! otworzenie żeglugi z morza *śrzodziemnego* do morza *Niemieckiego*, co za myśl wielka połączenie *Rodanu* z *Renem*, i nadanie handlowi trzech części świata nową rozległość i łatwieyszą drogę. Leca ileż trudności iest do pokonania w ukutecznieniu planu tego, sam tylko geniusz wolności zdolny iest do przełamania tych niepodobnych prawie zawad.

z Bruxelli dnia 7. Października.

Generał *Rostollan* maiący powierzone sobie uskutecznienie Prawa nakazuiącego zaciąg 200. tysięcy obywatelow, odprawił dnia onegdayszego długą konferencyą z Kommissarzem Dyrektoryatu przy naszey administracyi departamentu, na ktorey umowiono się względem przedsiewzięcia mocnych śrzodkow na dopełnienie zamiarow rządu. Te śrzodki użyte bydź maią naybardziey po wsiach, z których aż do tego czasu, nikt prawie nie przybył do zapisania. Z swoiey strony administracya centralna *Bruxelli* przez nową proklamacyą przypomina swoim współobywatelom przepisane tymże prawem kary, i zaleca krewnym i opiekunom, ażeby pod odpowiedzią z swoich osob, nakłaniali należących do konskrypcyi, iżby się do niey stosowali, i biegli tam gdzie ich honor, powinność i głos oyczyzny wzywaią. Tym czasem zapisani w księgi w tym mieście, udali się iuż kilką oddziałami pod chorągwie republikantskie. Uczynione będą nowe rozporządzenia na wstrzymanie chroniących się do obcych kraiow przed konskrypcyą. — Dnia wczorayszego przybył tu batalion woyska na wzmocnienie naszey załogi. Kilka oddziałow kawaleryi i infanteryi wyprawione ztąd będą do wsiow dla sprowadzenia młodzieży do armiow.— Ponieważ *Anglicy* w znaczney sile pod *Dunkierką* pokazuią się, przeto miasto to ogłoszone iest w stanie oblężenia, co zapewne i w *Ostendzie* nastąpi. Tym czasem Generał *Bonnard* pilnie brzegi waruie, przez co nieudało się *anglikom* wysadzić woyska swoie pod *Nieuport*.

z Hagi dnia 13. Października.

Negocyacya przybyłego tu nowego posła Francuzkiego Ob. *Lombard* i wysłanego do *Paryża* Ob. *Schimmelpennik*, ściąga się do zawarcia traktatu handlowego między obiema Rzpltami, do ktorego zasada podana iuż iest w *Paryżu* przez ostatniego, i w kilku tygodniach spodziewamy się, iż ten traktat przyidzie do skutku.— Ob. *van der Goes* nasz dawny poseł w *Kopenhadze*, iest mianowany Ministrem interessow zagranicznych. — Zawczoray słyszano po całych brzegach naszych mocną kanonadę, rozumiano iż *Anglicy* nowe wylądowanie przedsiebiorą, tym czasem obchodzili oni tylko zwycięztwo *Nelsona*. — Nasz poseł w *Kassel* Ob. *Buch*, i rezydent w *Kassel* Ob. *Raad von Gokelkampf*, od kilku dni tu się teraz znayduią.—Generał *Championnet* ogłoszony iest naywyższym wodzem woysk *Francuzkich* w kraiach naszey Rzpltey.— Nadzieia naszych kontra-rewolucyonistow zupełnie upadła, gdyż nowy poseł *francuzki* oświadczył w mowie swoiey: iż nie przybył dla zdziałania iakiey rewolucyi, gdyż rząd iego nie chce iuż wiedzieć o żadney.—*Anglicy* zagrażaią nieustannie brzegom naszym, tym czasem nie zabieraią statkow naszych kupieckich, owszem konwoiuią ie do mieysca przeznaczonego, przez co chcą sobie uiąć kupcow naszych.

z Cadix dnia 21. Września.

Dziś baty nasze kanonierskie miały utarczkę z iednym *angielskim* okrętem, ktora blisko 4. godzin trwała. *Anglicy* wysłali na pomoc wszystkie swoie baty i dawali ognia z bateryow swoich, z naszey strony rowna pomoc wyszła. W tym momencie „ słyszemy znowu mocną kanonadę.

Od granic Austryackich dnia 17. Października.

Poseł *Turecki* w *Wiedniu* odebrał z *Konstantynopola* depesze, w ktorych znaydowały się kopie listow Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu pisanych, i te kommunikował zaraz P. *Eden* ministrowi *angielskiemu*.— *Porta* nie miała żadnych dalszych wiadomości o tym wodzu, pokłada iednak wielkie nadzieie w Baszy *Damasku*, ktory na pomoc idzie *Egiptowi*. Nie ma nawet żadnych wiadomości od *czerwonego morza*, i czy są tam iakie okręty przysposobione od *Francuzow*; więcey iednak ieszcze zdaie się obawiać napadnięcia przez nich na *Mekkę*. Dla czego posłano spiesznie gońcow do tamteyszego Szeryffa dla uwiadomienia go o niebespieczeństwach, iakiemi zagrożone są święte skarby *Mekki*, studnia *Izmaela*, dom pułtelniczy *Hegara* i szczęśliwe siedlisko *Abrahama*. — Co się tycze potroynego związku między *Moskwą*, *Anglią* i *Portą*, ten miał być iuż dawno podpisanym w *Konstantynopolu*, a teraz postanym iest do dworow poratyfikacyą. O przyłąpieniu innych mocarstw do niego, ieszcze nic z pewnością nie wiemy.— W *Konstantynopolu* Posłowie *Hiszpański* i *Batawski* wstawiali się mocno za *Francuzami* w *Turczech* zamieszkałemi, żądaiąc aby przynaymniey maiątki *Francuzow* osiadłych tamże przed rewolucyą ocalone zostały, lecz Porta dała odpowiedź, iż wszyscy *Francuzi* bez rożnicy, znaydowali się zawsze pod opieką legacyi *francuzkiey*. — *Francuzi* zamknięci w pałacu zwanym *Hôtel de France*, i są od 200. Janczarow strzeżeni. — Nowy teraźnieyszy Wezyr *Jussuf Pasza* iest rodem z *Georgij*.— Sekretarz legacyi *Rossyiskiey* P. *Angiolini*, został w *Wiedniu* aresztowany, na rekwizycyą posła *Rossyiskiego*, względem czego tenże odebrał zlecenie z samego *Peterzburga*.

z Semlina dnia 1. Października.

Nie iest ieszcze dokładnie wiadomo, czyli *Basman-Oglu* przyiął lub nie, pacyfikacyą. Zostaie spokoyny z swoią armią w *Widdynie* i w prawey stronie *Dunaiu* nie zaymuie więcey nad 3. lub 4. mile kraiu. (Inne wiadomości, ktorych potwierdzenia oczekiwać należy, donoszą o wzięciu *Widdynu*.) Armia *Ottomańska* rozsypana iest po *Bulgaryi* i *Serwii*, na drogach do *Sophia* i *Tarnowy* prowadzących; Mowią, iż *Mustafa Pasza* Gubernator *Bośnii* zatrudnia się szańcowaniem obozu przy *Filipopoli*, co się każe domyślać, iż się lęka, ażeby *Basman-Oglu* nie zamyślał działać zaczepnie, i powtornie ciągnąć do *Konstantynopola*, kupcy nasi ktorzy iuż wiele w tey woynie ponieśli szkody, wzywaią protekcyi Cesarskiey, ażeby mogli od Rządu *Tureckiego* otrzymać nadgrodę za zabrane na iego gruncie towary. Jedney karawanie niedawno z *Belgradu* wyszłey, zabrano 43. pak muszlinu, znaczne summy pieniędzy i 57. koni.— *Basman-Oglu* na lewym brzegu *Dunaiu* pomnożył fortyfikacye *Widdynu*, oraz wyspy powyżey tego miasta leżącey.

z Ratyzbony dnia 30. Września.

Odbieramy wiadomość o bliskim do nas przybyciu Hrabiego *de Nesselrode*, ktory ma być od Imperatora *Rossyiskiego* wyprawiony, w ważnym zleceniu do Seymu Rzeszy; dodaią iż ma się także udać do *Rastad*.

z Fridberga dnia 2. Października.

Na prawym brzegu *Renu* odprawiać się miała generalna rewia kawaleryi; 22. regimentow miało być zgromadzonych na rowninach miast *Mulheim* i *Deuz*, lecz za przybyciem wyższych rozkazow, wszystkie te urządzenia odwołane zostały.— Siedm pułbrygad oddzielone będą od armij *Mogunckiey* do *Szwaycaryi* a może i do *Włoch*. Generał *Championnet* obeymuie naywyższą kommendę nad woyskami Francuzkiemi znayduiącemi się w *Hollandyi*, a Generał *Lefebvre* tymczasowo dowodzić będzie armią *Mogunckq*. — Jesteśmy tu pewni pokoiu z Rzeszą.

z Frankfortu dnia 9. Października.

Głowna kwatera Francuzka z *Fridberg* przeniesiona iest do *Wetzlar*.— Z *Ulm* do *Linz* przewożono niedawno telegraf dla użytku armij Cesarskiey.—Fortecę *Ulm* iak nayspiesznicy wzmacniaią. 300. armat będzie rozstawionych, a woyska do 20,000. zebrać się ma. Koło *Bregenz* nowe także sypią szańce. Załoga w *Ingolstad* będzie powiększona. W *Bawaryi* przygotowania do obrony mocne się robią.

P. *Archenholz* ciągnie daley szacowne swoie dzieło pod tytułem: *Dzieie roczne W. Brytanij* w roku 1795. Wyszedł teraz 16ty Tom dzieła tego z portretem *Erskina*. Autor wystawia w tym dziele, niezmierne bogactwa *Anglij*. Czyni iednak uwagę, iż przesądem iest za granicą iakoby wszyscy ludzie w *Anglij* dobrze się mieli. Stan niższey klassy, osobliwie robotnikow iest bardzo nędzny.

z Wesel dnia 10. Października.

Przybył tu Generał *Geisan* inspektor wszystkich fortec Krolewskich, a po nim wkrotce przybył niespodziewanie Xiążę Landgraf *Hessen-Kasselski* Gubernator miasta naszego. Fortyfikacye u nas maią bydź powiększone, i w ogule czynione są obroty, ktore zazwyczay poprzedzać zwykły ważne iakie wypadki.

z Augsburga dnia 15. Października.

Transport 120. armat wysłanych z *Braunau*, przechodził przez *Bawaryą*, i zdaie się być przeznaczony dla armij nad rzeką *Lech* stoiącey. Donoszą przytym iż ta armia ścieśniła swe stanowiska, i że oczekuie na nowe posiłki dla pomknienia się ku *Dunaiowi*.

z Rastad dnia 13. Października.

Podług ostatnich zdań rożnych członkow deputacyi Rzeszy, widać, iż ta zgodziwszy się na niektore punkta

noty *Francuzkiey*, naſtawać będzie wszelako na poprzednicze ſwoie oświadczenie, względem długow, i nie zezwoli na to, aby długi prywatne iednego miaſta lub części kraiu z powodu woyny zaciągnięte miały być przeniesione na prawy brzeg *Renu*.— Legacya *Pruſka* podała miniſtrom *Francuzkim* nową notę, względem granicy na dolnym *Renie*, żądaiąc, aby tam rzekę *Wahalę* iako znacznieyszą odnogę *Renu*, wzięto za granicę, rownie iak względem wyspy *Buderich*, która ieſt wielkiey wagi dla fortecy *Weſel*.—*Auſtrya* w wſtępie do wotum ſwego, wyraziła ukontentowanie z nowego zbliżenia ſię w negocyacyach, przez uprzątnienie naywiększych trudności w odſtąpieniu przez legacyą *Francuzką* territoriow *Kehl* i *Kaſſel*. Powodowana iednak gorliwym życzeniem pokoiu, pragnełaby, iżby w akcie dyplomatycznym i urzędowym przeznaczonym do przyspieszenia pokoiu, nie znaydowały ſię żadne pogrożki wprowadzania zasad *Francuzkich*, co ſię ſprzeciwia dawnym oświadczeniom dalekim od takowego zamiaru. Pogrożki nadaią zawsze pewną cechę rzeczy ſamey, i wzbudzać muszą zaſtanowienie każdego kraiu, i obmyślenie śrzodkow odpornych. Sama konſtytucya *Francuzka* nakazuie ſzanować rządy odmienne od iey uſtaw, a pogrożki ſłużą tylko do rozrzucania wiecznych naſion nieufności. Szczęście ludu ieſt w każdym rządzie naypierwszym prawem, a w kraiu gdzie prawa panuią, gdzie ſprawiedliwość nie czyni żadney rożnicy między rangami, godnościami i doſtatkami, lud może używać ſtałey pomyślności i wolności rzetelney, i nie mieć chęci odmiany. Ufność nadto ieſt wielka w rządzie *Francuzkim*, aby myśleć można było, iż znayduie ſię układ zakłucenia znowu ſpokoyności *Niemieckiey*, i oddalenia nadziei tak zbliżoney pokoiu etc. etc.

z Bazylei dnia 9. Października.

Donieſiono nam o bliſkim przechodzie przez to miaſto 6000. woyſka *Francuzkiego*, które przebywać będzie dnia 15. 16. i 17. Mowią iż te woyſka ściągać ſię będą ku zachodniey ſtronie *Helwecyi*.—Podług liſtow z *Coire* pod d. 2. t. m. Seym tamteyszy przed swoim zakończeniem nakazał powszechne modlitwy, zaciągnienie 6000. woyſka, zgoła wſzyſtkie urządzenia na zabespieczenie granic potrzebne. P. *de Salis Marschlins* bywszy G. L. w ſłużbie Francuzkiey, mianowany zoſtał Szefem powſtania w maſſie, pod dozorem rady woienney. Woyſka *Francuzkie* pomknęły ſię iuż ku samym granicom kraiu *Gryzonow*.— Dnia 4. Ciało Prawodawcze *Helwetow* odprawiło ſwoią pierwſzą ſeſſyą w *Lucernie*. Czytano na niey Poſelſtwo Dyrektoryatu, w którym wyrażony ieſt liſt G. *Schauenburg*, gdzie mowi: „Armia *Francuzka* rownie iako i iey kommendant spodziewa ſię, iż gdy Konſtytucya *Helwecka* codziennie zoſtaie mądrością Praw i łagodnością Rządu wzmacniana, nie będzie iuż widzieć w *Szwaycarach* tylko braci gotowych do walczenia w swoich ſzeregach, przeciwko wspolnym nieprzyiaciołom niepodległości Ludow.“ Poſelſtwo kończy ſię w naſtępuiących ſłowach: Dyrektoryat przy tey okazyi donosi wam, iż naypierwsi Agenci Rządu *Francuzkiego* okazuią Narodowi *Helweckiemu* poważenie, a dla iego Rządu zaufanie, które ma iescze bardziey wzmocnić węzły łączące go z Narodem *Francuzkim*. Od zawarcia traktatu przymierza te uczucia zdaią ſię większey nabierać ſiły.

z Florency i dnia 30. Września.

Podług liſtow z *Cagliari*, Rząd tamteyszy pisał do Dyrektoryatu *Francuzkiego*, upraszaiąc o wdanie ſwego pośrzednictwa do Regencyi *Tunetańſkiey*, dla ułatwienia okupu osob wziętych do niewoli w czaſie naiechania wyspy *St Pierre*. Liczba tych nieszczęśliwych wynosi 833. między którémi 600. kobiet. Na prożbę Gubernatora w *Cagliari*, kommendant fregaty *la Badine* udał ſię do wyspy *St Pierre* dla zapobieżenia iey zniszczenia, lecz przybył iuż za poźno. *Tunetańczykowie* zoſtawiwszy tam okropne po sobie slady, iuż opuścili tę wyspę. — Mowią, iż rząd *Francuzki* niczego nie omieszka na zapewnienie we *Włoszech* pokoiu, a ieżeliby miała woyna naſtąpić, wyszle tam większą część ſił swoich, tym bardziey, iż eſkadra *Roſſyiſka* z czerwonego morza, ma iak ſłychać, działać przeciwko nim na morzu *Adryatyckim*, tym czasem gdy eſkadra *Angielſka* użyta będzie na morzach *Neapolitańſkim* i *Toſkańſkim*, i w potrzebie przewozić ma armią *Neapolitańſką* na różne tych brzegow ſtrony.

z Rzymu dnia 16. Września.

Z ſławnego obeliſku wyſtawionego przez Piuſa VI. między dwoma końmi przy weyściu do *Monte Cavallo*, dawniey *Pałacu kwirynalnym*, zdięto krzyż, a na iego mieyſce zatknięto drzewo wolności, na którego wierzchołku zawieszono czapkę. Na iedney z pobocznych bram tego Pałacu na mieysce ſtatuow dwoch Apoſtołow Piotra i Pawła, poſtawiono tarczę maiącą Orła z rozpoſtartemi ſkrzydłami z napisem *Diritti e Legge*.— Dnia 13. z rana 100 kawalerzyſtow *Francuzkich* przybyło z *Peruzy* do tey ſtolicy.— Konſulat uczynił rekwizycyą tak do okolicy Zydowſkiey, iako też w fabryce S. Michała, ażeby przyſtawiono potrzebny zapas ſukna dla ubrania żołnierzy Legionu *Rzymſkiego*.

z Medyolanu dnia 1. Października.

Potwierdza ſię wiadomość, iż okręt *le Genereux* przybył do *Korfu* wraz z zabranym przez ſiebie okrętem *Angielſkim* nazywaiącym ſię *Leandre* iak wyraża naſtępuiący liſt do Generała *Brune*:— Z *Ankony dnia 20. Września.—J. Allemand ſtarszy kapitan fregaty, kommendant części woyſka w tym porcie ſtoiącego, do Ob: Brune Gen: kommenderuiącego armią Włoſką.*— Obywatelu Generale, donoszę ci o przybyciu do tego portu korwety *la Brune*, pod kommendą kapitana fregaty *Nieuport* płynącego z *Korfu*, a ktorey od 12. dni nie widzieliśmy. Kapitan pomienioney korwety donioſł mi, iż zoſtawił w *Korfu* okręt *le Généreux* kommenderowany przez Ob: *Lejouaille* wraz z okrętem *Angielſkim* od 54. armat ktory po 4. godzinney bitwie ſtał ſię iego zdobyczą w ſtanowiſkach wyspy *Kandyi*. Ten okręt wypłynął z okolic *Alexandryi* dla zawiezienia depeszow Generałowi *Angielſkiemu* do *Gibraltaru*.— (Podpisano) Allemand.

Okręt *Angielſki* nazywa ſię *Leander*, zoſtawszy zwyciężonym, przybył wraz z zwycięzcą do *Korfu* dnia 1. Września.

Dnia wczorayszego przybył tu nadzwyczayny kuryer z depeszami do G. *Brune*, opisuiącemi ſzczegóły nowego rozruchu, mocnieyszego ieszcze nad wydarzony 16. Września, a w którym wiele osob z oboiey ſtrony życie utracić miało. Jedni mowią, iż żołnierze *Piemontſcy* chcieli *Francuzow* z cytadelli wypędzić, lecz z znaczną ſtratą zoſtali odparci; inni utrzymuią, iż pewna liczba *Francuzow* ponowiła w mieście zdrożności, których doświadczono 16. Września, i że była attakowaną i ściganą do cytadelli. Coby mogło tey oſtatniey wieści dać wiarę, ieſt to, iż 24. pułbrygada ſkładaiąca część załogi w cytadelli *Turyńſkiey*, odebrała rozkaz udania ſię do *Pawii*, i zaſtąpiona ieſt przez drugę pułbrygadę z garnizonu *Alexandryiſkiego*. Dnia dziſieyszego 45ta Pułbrygada wychodzi z *Medyolanu* do *Alexandryi*.— G. *Brune* dnia 25. Wrześ: ogłoſił rozkaz naſtępuiący: W 15. dni od ogłoszenia tego rozkazu, każdy *Francuz* do *Włoch* przybyły, a nie maiący żadnego zlecenia rządu od czasu wkroczenia woyſk Rzpltey w te kraie, lub ktory nie ieſt żołnierzem tey armii, lub należącym do adminiſtracyi przez Rząd uznaney, winien będzie wyiść z kraiu pod karą sądu, iako na szpiega i buntownika. Reklamacye względem maiących kontrakty handlowe, lub tych, którzyby ſię ſtali mieszkańcami *Włoſkiemi* przez małżeńſtwa, lub tych, których zatrzymuią ciężkie choroby, powinny być w przeciągu iednego mieſiąca do generalnego ſztabu przyſłane, po upłynionym tym czaſie, nie będą przyięte. Kommendańci miaſt podadzą ten rozkaz do powszechney wiadomości, i ſtarać ſię będą o nayściśleysze iego uſkutecznienie: ci, ktorzy w tey mierze ſtaną ſię niedbałemi, będą od ſłużby oddaleni, a nawet (w przypadku porozumienia ſię) podług ſurowości praw woyſkowych ſądzeni. W każdą dekadę przesyłać będą rapport do generalnego sztabu. (podp:) Brune.
Z rozkazu Genera kommen: brygady, Szef generalnego ſztabu. L. H. Suchet.

Dnia 5. Października.

Gen: kom: *Brune* zatrudnia ſię teraz odwiedzaniem woyſk *Francuzkich* w rozmaitych twierdzach nad rzekami *Adygą* i *Po* leżących.— Gazeta *Turyńſka* opisuie nowy w *Turynie* rozruch, ktorego mieli bydź początkiem dway podochoceni żołnierze *Francuzcy*. Nasze gazety opisuią naſtępuiące zdarzenie w *Woghera* dnia 26 Września. Gdy batalion *Francuzki* nocował w tym mieście z 25. na 26, ieden officer *Sardyńſki* uderzył pałaszem ochotnika *Francuzkiego*, natychmiaſt inni żołnierze porwali officera i oddali go do ſądu. Garnizon *Piemontſki* uymuiąc ſię za officerem, zamknął bramę miaſta, i nie chciał *Francuzow* wypuścić, lecz gdy za rozkazem Gubernatora otworzono bramy, garnizon wyſtrzeliwszy do wychodzącego batalionu, zamknął ſię w mieście, i w tymże czaſie zamordował iednego kanoniera *Francuzkiego*, ktory do ſwego mieszkania powracał.

Od granic Włoſkich dnia 18. Września.

Ciało Prawodawcze Rzpltey *Liguryiſkiey* uchwaliło, iż w *Genui* założony będzie inſtytut Narodowy nauk na wzor inſtytutu *Francuzkiego*.— Sprawuiący intereſſa *Francuzkie* Ob: *Belleville* miał tam niedawno długą konferencyą z Dyrektoryatem, poczym nazaiutrz woyſka *Francuzkie* wyszły z *Genui* do *Tulonu*, a Gen: *Desolles* z wielu officerami wyiechał na obeyrzenie nadgranicznych fortec Rzpltey *Liguryiſkiey*.— Gen: *Gentili* bardzo szacowany od *Buonaparte* umarł w *San Fiorenzo*. „Od dzieciństwa ſwego (mowi ieden dziennik *Włoſki*) był zaięty namiętnością wolności, doroſłszy walczył za nią przy boku oyca swego, ktory poległ przy nim na placu bitwy. Dla wyłamania ſię z pod despotyzmu sam ſię dobrowolnie ſkazał na 20letnie wygnanie. Bronił cały rok *Korsykę* z bez przykładną dzielnością przeciw połączonym uſiłowaniom burzycielow. Więcey roſtropności iego iak powodzenia oręża przypisać należy, iż mieſzkańcy wysp morza *Egeyſkiego* przywykli do rządu *Weneckiego*, przyięli nakoniec prawa *Francuzkie*. Zaſługi i ſława iego nigdy w pamięci nie zaginą.

Opisanie miaſt Egipſkich Rozetty i Damietty.

Raschid czyli *Rozetta* ieſt miaſto dość wielkie na dwie mile rozciągłe nad zachodnim brzegiem *Nilu* leżące. Na wzgorku znayduie ſię ſkład handlu prowadzonego między *Alexandryą* i *Kairem*, gdyż ſtatki *Alexandryiſkie* i *Kairſkie* na to tylko mieysce one przywożą.— Tu mieszkaią kupcy i faktorzy *Europeyscy*, ktorzy ſię intereſſami handlowemi w *Kairze* i *Alexandryi* zatrudniaią, tudzież konsulowie *Francuzki* i *Wenecki*. Wielka fabryka płocien grubych i w paſki, nie przynoſi tyle zyſku ile transport handlu. *Mahometanie* osobliwie kupcy dla mocnego związku handlowego z chrześcianami ſą tu grzecznieyſi niż w innych miaſtach *Egiptu*, przeto też chrześcianie bardziey tu iak gdzie indziey mieszkać lubią. W około miaſta są rozległe pola ryżem zaſiane, po których iednak nie można ſię zawsze przechadzać dla niezmierney wielości znayduiących ſię tamże komorow, tudzież dzikich bawołow. *Damietta* nad wschodnim brzegiem *Nilu* o 2. mile od morza, a pułtora dni drogi od *Rozetty* ieſt położona. Zaymuie 80,000 mieszkańcow. Miaſto ieſt małe, w kształcie poł xiężyca, leży nad zakrętem *Nilu* ku *Wschodowi* zwroconym, przez co ma port wygodny. Małe ſtatki przewozowe z *Kairu*, *Cypru*, *Syryi* i *Alexandryi* zawiaią do niego. Okręty *Europeyſkie* ſtawaią na kotwicach przed uyściem *Nilu* na otwartym morzu, w czaſie zaś burzy, ſtaraią ſię schronić do *Cypru*. *Francuzi* iednak nie lękaią ſię tu przypływać, i ładuią potaiemnie okręty ſwoie ryżem, gdyż wywoz iego do innych kraiow iak *Ottomańſkich* ieſt zakazany.

OBWIESZCZENIA.

Gdy weryfikacya długow i podanych pretensyi do bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey przez osoby ſkładaiące niegdyś iey woyſko ſtosownie do niedawno wyszłego obwieszczenia na dniu 21. Novembris Roku bieżącego zaczyna ſię, tedy za rzecz potrzebną osądzono oſtrzedz ninieyszym uwiadomieniem wszyſtkich w ogulności o tym; czego ſię po tychże woyſkowych osobach w czaſie teyże weryfikacyi wymagać będzie.— 1.) Iż każdy popieraiący ſwe pretensye, mieysce swego teraznieyszego przemieszkiwania okazać, przez autentyczne od swey *respective* mieyscowey zwierzchności zaświadczenie obowiązanym będzie.— 2.) Iż ieżeli pretensye po zmarłych osobach woyſkowych przez ich ſukcessorow popierane będą, tedy ciż sukcessorowie dzień zeyścia ich z tego świata, przez autentyczną sepulturę dowieść maią.— 3.) Iż patenta na rangi w oryginałach ſkładane być powinny.— 4.) Iż ci, którzy ſię podali iakoby ſwe rangi popłacili, złożyć na to dowody obowiązani będą.— 5.) Iż przy roztrząsaniu pretensyi osob woyſkowych, wszyſtko to, co tylko w obwieszczeniu pod dniem 9. Auguſta Roku bieżącego wyszłym, względem weryfikacyi podanych do bywszey Rzpltey pretensyi, przepisano zoſtało, ſzczegulniey przeſtrzeganym będzie.— Dan w Warszawie dnia 17. 8bris 1798. Roku.

Kommiſſya do uregulowania długow ś. p. Króla Jmci i bywszey Rzeczypospolitey Polſkiey.

Kommiſsya wspolna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Cesarſkie, i Krolewſko Pruſki, do upadłych ſześciu Bankow, to ieſt: UUr: Piótra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabrita*, Prota *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera*, wyznaczona.— Na żądanie JW. Mikołaia *Junoszy* Piaſkowſkiego Staroſty Taraszczańſkiego Orderow Polſkich kawalera ſtosownie do Rezolucyi Kommiſsyi ſwoiey pod dniem 10. Mieſiąca i Roku teraźnieyszych wyszłey nakazuie, aby JW. Michał Ogińſki bywszy Podſkarbi W. Litt: Orderow Polſk: kawaler z mieysca mięszkania niewiadomy na dzień 5. Mieſica Liſtopada Roku teraźnieyszego lub w ten czas kiedy ſprawa JW. Piaſkowſkiego tak z JW. Protem Potockim Wiewodą Kijowſkim, iako i iego wierzycielumi o nabycie ſumm na maiątek JW. Piaſkowſkiego do ſądzenia wołana przypadnie, osobiście lub przez Plenipotenta ſtawił ſię, wzzlędem czego przez gazety ſię obwieszcza, z oſtrzeźeniem, iż czyli ſię ſtawi lub nie, Kommiſsya podług prawideł oney przepiſanych poſtąpi.— Dan w Warszawie dnia 24. Mieſiąca Października Roku 1798 *Tomasz Wędrychowſki S. K. B. Regent.*

N. Król Jmć Pruſki, Pan Nasz Miłł: zaſtanowiwszy ſię nad licznemi od czasu wſtąpienia swego na Tron od officerow niższego rzędu o pozwolenie żenienia ſię i o legitymowanie dzieci nieślubnych z nadaniem onymże oycowſkiego imienia i herbu, do ſiebie doszłemi prożbami, i rozważywszy wypadki z przychylenia ſię do takowych prożb wyniknąć mogące, doświadczył, że pochodzące z tąd złe ſkutki, daleko ſą większe i powszechnieysze, niżeli korzyści, iakich poiedyńcze osoby w tym względzie, aczby były naywiększe, ſpodziewać ſię mogą. Przeto N. Pan w tedy tylko na ożenienie ſię officera ſubalterna odtąd konsens swoy dać poſtanowił, kiedy taki officer przez śluby małżeńſkie uszczęśliwić ſię może, i obrana przez niego osoba z dobrego domu i znakomitego będzie wychowania Te bowiem kondycye tak iſtotne maią z ſłużbą officyera i znaczeniem iego ſtosunki, iż N. Pan nigdy nieda ſubalternowi do ożenienia ſię konsensu, ieżeli osoba, zktórą w śluby małżeńſkie weyść żąda, przynaymniey 600. talarow rocznego nie ma dochodu; a zaś że ślubować osobom niższey kondycyi albo złych obyczaiow, lub nadewszyſtko bywszey ſwey nałożnicy nigdy nie dozwoli, oświadcza.— A że przez przychylenie ſię do prożb o legitymowanie dzieci nie ślubnych z nadaniem onymże oycowſkiego imienia i herbu powiększyłaby ſię rozwięzłość obyczaiow, i ſtan szlachecki ponioſłby z tąd krzywdę, zatym N. Pan do takowych prożb z ſtrony osob kondycyi ſzlacheckiey bądź woyſkowego czyli cywilnego ſtanu, odtąd tylko z nader ważnych przyczyn przychyli ſię, w powszechności iednak one nie wyſłucha; wszyſtkim zaś plebanom wyraźnie rozkazuie, ażeby dzieci nie ślubne zawsze pod imieniem matek chrzcili.— Ninieysze obwieszczenie z rozkazu N. Pana do powszechney wiadomości podane być ma, ażeby rodzice lub młode osoby, ufaiąc zwykłey dotąd łatwości w otrzymywaniu konsensow ślubnych i przywileiow legitymacyi, nie posuwali ſię do związkow, z których na dal nie insze iak naynieszczęśliwsze ſkutki dla nich wyniknąć mogą. w Warszawie dnia 12. Października 1698.

Krolewſko-Południowa-Pruſka Regencya.

(podpisano) *de* Meyer.

W Roku 1766 Podatek ſtęplowy w wszyſtkich Państwach Króla Jmci Pruſkiego podług edyktu ſtęplowego 13. Maja 1766 wydanego uſtanowiony zoſtał, i corocznie płacony bywa.— Stęplowanie Kſiąg handlowych ma ten pożytek, iż ſtęplowane zupełną wiarę nawet przed ſądem maią, i w ſprawach ſądowych żadney excepcyi i zarzutom nie podpadaią, którego Przywileiu nie ſtęplowane często nie miewaią.— Lubo Król Jegomość Pruſki Pan Nasz Miłościwy kupcom i Xięgarzom tuteyszym, Podatek ſtęplowy za Rok 1796/1797 darował, wſzelako zaraz ſtęplowania od Roku 1797. uſtanowionym zoſtało. Co ſię więc tymczasowo tuteyszym Bankierom, Aptekarzom, Xięgarzom, kupcom, fabrykantom i wszyſtkim handluiącym do wiadomości podaie.— Podatek wspomniony proporcyonalny ieſt, i nieprzechodzi 10. Talarow; czas do ſtęplowania Xiąg i płacenia od niego, oraz mieyſca do ſtęplowania i płacenia namienionego Podatku przez Kommiſsarzow Cyrkularnych oznaczone zoſtaną. Dan w Warszawie dnia 12. Octobra 1798.

Magiſtrat Miaſta Warszawy.

Donoſi ſię o zmarłym Pawle Smelcerze, który był rodem z Torunia, a mianowicie do ſukcessorow z familii iego, aby ſię w niedziel ſześciu zgłoſili o sukceſsyą tegoż do Ur. Pawła Zarzyckiego, mieszkaiącego w Skaryszowie w Woiew: Sandomirſkim leżących, ponieważ maiątek tegoż Smelcera do kilkunaſtu tyſięcy pozoſtaie w ręku JW. Piaſkowſkiego ſtaroſty Taraszczyńſkiego.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groszy 20.